

Національний університет харчових технологій

Науково-технічна бібліотека

Відділ інформаційно-аналітичної та довідково-бібліографічної роботи

Дайджест

Вступ України до НАТО – стратегічна мета зовнішньої політики

Київ 2017

Вступ України до НАТО – стратегічна мета зовнішньої політики :
дайджест. Вип. 27 [Електронний ресурс] / Нац. ун-т харч. технол., Наук.-техн. б-ка
; підгот. О. В. Олабоді. – Київ, 2017. – 22 с. – Режим доступу :
<http://library.nuft.edu.ua>. – Назва з екрана.

Дайджест містить інформацію наявних в фондах Науково-технічної бібліотеки НУХТ, Наукової бібліотеки ім. В. І. Вернадського, Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича, веб-порталів Верховної Ради України та Міністерства закордонних справ України, видань з питань Організації Північноатлантичного договору (НАТО) та євроатлантичної інтеграції України: книги, навальні видання, монографії, довідники, статті з періодичних видань.

Видання адресоване науковцям, викладачам, студентам та всім зацікавленим.

Від упорядника

Українське суспільство пройшло складний шлях трансформації своїх поглядів на НАТО і ЄС – від неприйняття на початку 1990-х років до усвідомлення корисності членства в цих організаціях для реалізації національних інтересів сьогодні. Ми живемо в єдиному глобальному світі, який зароджує якісно нові принципи організації економічного і соціального життя. Нашою спільною метою є перетворення України на європейську державу з високим добробутом українських громадян. Країни євроатлантичної спільноти – найстарші та найміцніші демократії світу. Це потужні системи колективної безпеки, що гарантують захист від різноманітних викликів сучасного світу. Євроатлантичний вибір – це вступ України до НАТО і ЄС. Європейська та євроатлантична інтеграція України дасть змогу забезпечити якісно новий, вищий рівень життя для кожного завдяки новітнім технологіям, ефективному використанню ресурсної бази країни, демократизації суспільства, приєднанню до західної системи цінностей. Євроатлантична інтеграція для України означає участь у системі колективної безпеки, що є однією з важливих запорок сталого економічного розвитку будь-якої країни. Членство в НАТО гарантуватиме Україні захист її суверенних прав у випадку порушення державного кордону, воєнної агресії, втручання у внутрішні справи чи політичного шантажу. НАТО забезпечує широку підтримку науковим дослідженням та освітнім проектам, переважна більшість з яких не пов'язані з військовою сферою, а дають поштовх розвитку наукової думки саме у цивільних галузях.

Метою Дайджесту є інформування студентів, викладачів та співробітників університету з питань Організації Північноатлантичного договору (НАТО) та євроатлантичної інтеграції України, яка відповідає національним інтересам.

Що таке НАТО?

НАТО (NATO – North Atlantic Treaty Organisation) – Організація Північноатлантичного договору – міжнародна організація, створена 4 квітня 1949 року для колективної оборони країн Західної Європи та Північної Америки згідно з принципами 51 статті Статуту ООН. Відповідно до Вашингтонського

договору кожна держава-член Альянсу несе додаткову відповідальність та користується перевагами від участі у системі колективної безпеки. У Ст. 5 ведеться про те, що збройний напад на одного або на кількох членів НАТО розглядатиметься як напад на всіх членів і що вони домовляються, що в разі здійснення такого нападу кожна з них надасть допомогу тій Стороні або Сторонам, які зазнали нападу, і одразу здійснить, індивідуально чи спільно з іншими Сторонами, такі дії, які вважатимуться необхідними, включаючи застосування збройної сили, з метою відновлення і збереження безпеки у Північноатлантичному регіоні. Такі безпрецедентні гарантії безпеки, територіальної цілісності, недоторканості кордонів та державного суверенітету не дає жодна з наявних на сьогодні колективних систем безпеки. В часи холодної війни Альянс ніколи не використовував військову силу проти третіх країн або з метою впливу на своїх держав-членів. (Водночас, СРСР на чолі Організації Варшавського договору (ОВД), який у 1954 році подавав заявку на вступ до НАТО, але отримав відмову, без вагань застосовував засіб військового втручання у внутрішні справи союзників по соціалістичному табору в Угорщині 1956 р. і Чехословаччині 1968 р.) Сьогодні членами НАТО є 28 країн: Албанія, Бельгія, Велика Британія, Греція, Данія, Ісландія, Іспанія, Італія, Канада, Люксембург, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Польща, Португалія, Сполучені Штати Америки, Туреччина, Угорщина, Франція, Чехія, Литва, Латвія, Естонія, Румунія, Болгарія, Словаччина, Словенія, Хорватія. Ухвалення всіх рішень в Альянсі відбувається на засадах консенсусу. Кожна країна-член НАТО має право вето. НАТО не має власних збройних сил, у розпорядженні Альянсу є збройні сили – країн-членів. (Деякі держави-члени НАТО взагалі не мають власних армій, зокрема Люксембург та Ісландія). Будь-яка держава-член має право виходу з Альянсу. За історію організації цим правом скористалися Франція та Греція, які відповідно у 1966р. та у 1974р. вийшли з військової структури НАТО, однак залишилися в межах її політичної структури. У 1980 році повна участь Греції у військовій структурі НАТО була відновлена.

Франція також відновила участь у військовій структурі НАТО, про що було оголошено під час ювілейного Саміту НАТО в Страсбурзі в 2009 році, коли Організація відзначала 60-річчя з часу свого заснування. НАТО розвиває розгалужену систему партнерств, до якої входять Рада євроатлантичного партнерства (об'єднала 50 країн: 28 держав-членів та 22 країни-партнери), особливі партнери Україна і Росія, країни Середземноморського діалогу (Алжир, Єгипет, Ізраїль, Йорданія, Мавританія, Марокко, Туніс), Стамбульської ініціативи (Бахрейн, Катар, Кувейт та ОАЕ), західноєвропейські нейтральні країни (Австрія, Ірландія, Мальта, Фінляндія, Швейцарія, Швеція), а також контактні країни (Австралія, Нова Зеландія, Південна Корея, Японія). Для міжнародних інвесторів НАТО – це очевидний знак стабільності, а отже, більшої інвестиційної привабливості.

Що таке НАТО? [Електронний ресурс] : сайт «Україна – НАТО» / Міністерство закордонних справ України. – Режим доступу: <http://ukraine-nato.mfa.gov.ua/ua/about-nato/what-is-nato>, вільний. – Назва з екрана. – Переглянуто: 30 серпня 2017 р.

Україна – НАТО: стан та перспективи взаємовідносин

Виходячи з довгострокової цілі приєднання до загальноєвропейської системи колективної безпеки, Україна вибудовує нові підходи до забезпечення національної безпеки. Агресія Російської Федерації проти України, незаконна анексія нею Автономної Республіки Крим, ведення проти нашої держави так званої «гібридної війни», військове втручання в східних регіонах України, постійний військовий, політичний, економічний та інформаційний тиск з боку Росії зумовлюють необхідність пошуку більш ефективних гарантій незалежності, суверенітету, безпеки і територіальної цілісності України. На переконання Президента України П. Порошенка, єдиною у світі функціональною організацією колективної безпеки є НАТО. Цього року Україна і НАТО відзначатимуть 20-у річницю започаткування особливого партнерства (9 липня 1997 р. підписано Хартію про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору). Упродовж двох десятиліть спільної історії саме сьогодні співробітництво між Києвом та Альянсом проходить випробування у протистоянні реальному ворогу – агресивній Росії, наголосив в. о. глави Місії України при НАТО Є. Божок. За нинішніх умов, взаємодія нашої держави з НАТО підпорядковується насамперед потребам максимального зміцнення обороноздатності Української держави та реформування її Збройних сил, наближенню до стандартів організації, що дасть можливість у майбутньому відповідати критеріям, необхідним для приєднання до НАТО. Консультації і співробітництво між Україною і НАТО охоплюють широке коло галузей, починаючи від операцій з підтримання миру, реформування структур безпеки і оборони, безпосереднього військового співробітництва й озброєнь до планування на випадок надзвичайних станів цивільного характеру, науки і докільля й громадської дипломатії. А з огляду на конфлікт з Росією, співробітництво у багатьох галузях нині активізується, з метою підвищити здатність України гарантувати власну безпеку. 29 грудня 2014 р. глава держави підписав Закон, яким скасовується позаблоковий статус України і проголошується намір інтегруватися до євроатлантичних структур безпеки, при цьому рішення про подання заявки на вступ до НАТО ухвалюватиметься на всеукраїнському референдумі. Анексія Криму, окупація частини Донбасу та війна з Росією на Сході України надали ідеї вступу до НАТО нового звучання.

Якщо до подій 2014 р. більшість населення була переконана, що можлива інтеграція до Атлантичного договору може мати негативні наслідки для країни, то тепер, за результатами останніх соціологічних досліджень, більша частина українців підтримує двосторонні відносини і не проти подальшого приєднання України до блоку НАТО (в 2012 р. 62 % українців не хотіли вступати в НАТО (тільки 15 % – «за»), у березні 2014 р. ситуація кардинально змінилася – 47 % українців виступали «за» і стільки ж «проти», найменше «проти» було в серпні 2014 р. – 19 і 52 % «за»). В інтерв'ю виданням німецької медіагрупи Funke, опублікованому 2 лютого 2017 р. газетою Berliner Morgenpost, П. Порошенко заявив, що підтримує проведення в країні референдуму, на який буде винесено питання щодо вступу до НАТО, і якщо українці проголосують «за», він докладе максимум зусиль, щоб наша країна стала повноцінним членом Північноатлантичного Альянсу. При цьому Президент зазначив, якщо чотири роки тому лише 16 % українців підтримували ідею вступу України до НАТО, то нині – 54 %. Наприкінці грудня 2016 р. Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва та Центр ім. О. Разумкова оприлюднили дані, які переконливо вказують на успішність референдуму щодо членства України в НАТО в разі його проведення найближчим часом: з 62 % українських громадян, які взяли би у ньому участь, абсолютна більшість – 72 % – однозначно підтримали би членство в Альянсі. Про це заявила на брифінгу 2 лютого 2017 р. директор «Демініціатив» І. Бекешкіна. Вересневе (2016 р.) опитування Центру ім. О. Разумкова, яке не проводили на окупованих територіях України, показувало, що за вступ до НАТО на референдумі проголосували б 44,3 % громадян України, проти вступу – 38,1 %. Аналогічні дані отримали соціологи «Рейтинг»: вступ до НАТО підтримали б 44 % українців, а проти проголосували б лише 27 %, ще 11 % не голосували б узагалі. 18 % опитаних не змогли тоді відповісти. Дійсно, українці переосмислили загрози, які стоять перед державою, і розуміють, у чому, власне, полягає перевага колективної безпеки. Але є питання: наскільки стабільною буде ця підтримка та до якої міри це є усвідомленим вибором, а до якої – лише реакцією на зовнішню загрозу. Очевидно, що громадянська підтримка членства України в НАТО значною мірою легітимізує відповідний вектор зовнішньої політики України всередині країни та є значущим аргументом у міжнародних переговорах стосовно перспектив інтеграції України, але аж ніяк не є вирішальним інструментом для практичної реалізації теперішніх євроатлантичних прагнень України. Заява Президента П. Порошенка про готовність проведення референдуму щодо вступу України до НАТО хоча і викликала активні дискусії в суспільстві та експертному середовищі, загалом була сприйнята позитивно. Референдум не є першим кроком до вступу в НАТО і його результат не є гарантією членства, переконана більшість експертів. Він має радше політичний характер.

За допомогою референдуму країна покаже Альянсу серйозність своїх намірів і підтримку населення, тобто він носитиме консультативний характер. У НАТО, насамперед, будуть дивитися на те, як Україна виконує вимоги організації. Згідно зі статутом Альянсу, його членом не може стати країна, яка воює або на території якої йде військовий конфлікт. Наша армія, хоч і почала впровадження стандартів Альянсу, все ще повністю на них не перейшла, і в НАТО чекають наших реформ. До того ж так і не прийнято План підготовки до членства в НАТО, тобто немає від чого відштовхуватися. Сучасна війна має технологічну основу, а гібридна війна – це війна за розум і серця людей і вона завжди передуватиме гарячій фазі і навіть зумовлює її можливий перебіг. У цьому плані держава і суспільство мають поєднати зусилля. Хоча результати соціопитувань і говорять про неабияку підтримку і розуміння важливості питання громадянами країни, варто в суспільстві поширювати інформованість щодо НАТО, переконаний І. Кабаненко, в минулому заступник міністра оборони України з питань євроінтеграції. Такої ж думки і директор Центру зовнішньополітичних досліджень ОПАД С. Пархоменко. Він звертає увагу на недосконалість українських підходів до питання інформаційної боротьби, відсутності єдиної стратегії в цій сфері тощо. Насамперед, маємо підвищити поінформованість наших громадян щодо НАТО, що дуже важливо, адже саме Альянс серед усіх міжнародних організацій надає найбільшу допомогу Україні, а пересічні громадяни знають про такі факти дуже мало. На думку експерта, потрібно передбачити, з огляду на особливу небезпеку для України у військовий час, відповідальність за розповсюдження заздалегідь брехливої інформації, а також дезінформації, які направлені проти державних інтересів і обороноздатності країни. Зараз багато хто сприймає НАТО тільки як військову організацію. Насправді Альянс виконує набагато ширші функції, які важливі для України. Тільки поєднання успішної просвітницької кампанії і реальних дій і успіхів усередині країни, переконаний директор Агентства моделювання ситуацій В. Бала, буде гарантувати не просто позитивний результат референдуму, а результат, який дозволить використовувати дані цього волевиявлення для зміцнення позицій України на міжнародній арені. Крім того, вважає директор Інституту міжнародних демократій, голова правління Центру соціологічних та політологічних досліджень «Соціовимір» С. Таран, такий результат наочно покаже світу, що прагнення в НАТО – це не позиція П. Порошенка або українських політиків, а позиція українського народу. Якщо результати голосування будуть переконливими, ніхто в світі ніколи не зможе оскаржити право українського народу вирішувати свою долю самостійно. Політики приходять і йдуть, їхні рішення з таких глобальних геополітичних питань можуть потім піддаватися сумніву. Проведення ж всенародного референдуму виключить цю можливість раз і назавжди.

З метою підвищення рівня підтримки громадськістю державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції та рівня довіри громадян України до НАТО як ключової інституції у зміцненні міжнародної безпеки 21 лютого 2017 р. главою держави була затверджена Концепція вдосконалення інформування громадськості про співробітництво України з НАТО на період 2017–2020 рр. Її реалізація має забезпечити якісне інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції, зокрема, шляхом роз'яснення засад, принципів, політики та діяльності НАТО, змісту і засад взаємодії України з НАТО, стану та перспектив такого співробітництва, а також ролі НАТО у зміцненні міжнародної стабільності і безпеки. Так, пропонується проведення на постійній основі брифінгів з актуальних і поточних питань співробітництва, конференцій, круглих столів, семінарів, інформаційних заходів на тему євроатлантичної інтеграції України, днів євроатлантичного партнерства та тижнів НАТО. Крім того, має бути забезпечено функціонування тематичного веб-порталу «Україна – НАТО» та оновлення офіційних веб-сайтів органів державної влади щодо державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції. Також пропонується активізація співпраці з Мережею партнерства Україна – НАТО під егідою Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань воєнної реформи високого рівня та започаткування відзначення щороку 9 липня річниці підписання Хартії про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору. У Концепції також пропонується створення теле- і радіопрограм з роз'ясненням державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції, підготовка та видання підручників і навчальних посібників, аналітичних матеріалів та іншої інформаційної продукції з питань євроатлантичної інтеграції для загальноосвітніх та вищих навчальних закладів, а також проведення тематичних навчань, курсів і семінарів для їх учнів та вихованців, слухачів професійно-технічних навчальних закладів і студентів (курсантів) вищих навчальних закладів. Крім просвітницької кампанії, реальній перспективі членства України в НАТО мають передувати важливі та системні реформи. На сьогодні перед Києвом стоїть цілий спектр базових прикладних завдань з реформування сектору оборони та безпеки, покликаних наблизити Україну до необхідних стандартів НАТО. Директор Офісу зв'язку НАТО в Україні А. Вінніков вважає, що рішення України про подачу заяви на членство в НАТО варто розглядати після модернізації її сектора безпеки і оборонної галузі. За його словами, за останні два-три роки Україна впровадила більше реформ, ніж за весь період незалежності, навіть враховуючи, наскільки складно проводити реформи, коли в країні йде конфлікт. Але велика кількість кроків ще має бути зроблена в процесі реформування, особливо, що стосується безпеки та оборони.

Питання реформування сектора безпеки й оборони містить у собі схвалений урядом проект указу Президента України «Про затвердження Річної національної програми під егідою Комісії Україна – НАТО на 2017 рік». Цим документом створюється платформа для досягнення Україною стандартів НАТО, сказала віцепрем'єр із питань європейської та євроатлантичної інтеграції України І. Климпуш-Цинцадзе. Натовський вишкіл особового складу українського війська, нові підходи в командуванні і забезпеченні, ефективна зброя і якісне надання медичної допомоги – це тільки частина завдань, до реалізації яких рухатимемось при виконанні РНП. Наша мета – досягти такої сумісності з країнами-членами Альянсу та їхніми збройними силами, яку мають, наприклад, Швеція чи Ірландія, додала віцепрем'єр. Також, на думку експертів, перш ніж проводити референдум щодо вступу України в НАТО, необхідно підготувати адекватне законодавство про референдум, а також вирішити питання «простроченого» складу ЦВК. Про це, коментуючи заяву П. Порошенко, заявив народний депутат, заступник голови Комітету ВР з питань запобігання та протидії корупції В. Чумак. За його словами, чинний Закон «Про всеукраїнський референдум», прийнятий ще за часів президентства В. Януковича, містить норми, які дають можливість маніпулювати результатами референдуму, питаннями, складом комісії, ініціативної групи тощо. Тому, перш ніж проводити такий референдум, цей Закон необхідно скасувати і прийняти новий. Ще до стандартів НАТО необхідно наближувати законодавство України з питань безпеки і оборони, переконаний спікер Верховної Ради А. Парубій. Ідея з референдумом може розглядатись і як частина доволі тонкої політико-дипломатичної гри українського керівництва, покликаної посилити позиції України на міжнародній арені та розширити поле допустимих для неї компромісів у міжнародних переговорах з нагальних на сьогодні безпекових питань. Також ідея референдуму може бути задуманою як один з важливих елементів у загальній підготовчій кампанії з отримання Україною ПДЧ, а відтак і членства в НАТО в більш довгостроковій перспективі, коли країна відповідатиме базовим критеріям НАТО, а міжнародно-політична кон'юнктура буде більш сприятливою для реалізації українських євроатлантичних прагнень. Разом з тим необхідно чітко усвідомлювати, що подальше безвідповідальне спекулювання темою НАТО, як і питанням проведення в Україні референдуму щодо членства в Північноатлантичному альянсі, несе в собі й закономірні ризики. Потенційним «побічним ефектом» від використання й надалі питання референдуму щодо членства в НАТО суто в тактичних цілях, як-то внутрішньополітичного чи зовнішньополітичного порядку денного влади, може стати остаточна дискредитація цього питання стратегічної значущості в середовищі української громадськості.

Деякі експерти не виключають того, що мотивації глави держави, в контексті проголошеного ним наміру провести референдум про НАТО, можуть бути пов'язаними, насамперед, із прагненням здобути за рахунок відповідної кампанії швидкі електоральні дивіденди на майбутніх президентських виборах 2019 р. Проте у нас реалізується правильна політична лінія, вважає глава правління Центру прикладних політичних досліджень «Пента» В. Фесенко. Україна активно розвиває співпрацю з Альянсом, наближається до його стандартів. І при цьому, не будучи членом організації, отримує безліч речей, які зазвичай надаються тільки членам НАТО. Експерт називає це неформальним або неофіційним вступом у НАТО, без статусу члена. Слід зазначити, що і на думку наших іноземних партнерів, зокрема, заступника генерального секретаря НАТО Р. Геттемюллер, колишнього головнокомандувача військами НАТО в Європі, генерала Ф. Брідлава, на сьогодні у відносинах України з НАТО все досить добре і без референдуму. Україна єдина країна, яка не будучи членом Альянсу, настільки занурена в заходи НАТО (спільні навчання, підтримка в конфлікті з Росією, яка зростає). Загалом сьогодні в Україні спостерігається два підходи до допомоги НАТО. Одні пріоритезують матеріально-технічну допомогу. Інші вважають, що НАТО – не благодійна організація, і для України у відносинах з Альянсом значно важливіша спільна взаємодія, зокрема у вигляді спільних військових навчань, підготовці персоналу. Розбудова оперативного потенціалу й взаємосумісності зі збройними силами НАТО у рамках широкого спектра заходів й військових навчань, які проводяться у рамках програми «Партнерство заради миру» (ПЗМ) і які іноді приймає на своїй території Україна, є одним з важливих напрямів співпраці. Завдяки цим навчанням військовослужбовці мають змогу відпрацьовувати дії під час операцій з підтримання миру і набувати практичного досвіду взаємодії зі збройними силами країн НАТО і інших партнерів. Нещодавно Україна приєдналася до нової ініціативи – Ініціативи оперативної сумісності Партнерства, яку було запроваджено на Уельському саміті Альянсу у 2014 р. Вона покликана забезпечити збереження високого рівня оперативної сумісності, якого сили міжнародної коаліції досягли у рамках Міжнародних сил сприяння безпеці під проводом НАТО в Афганістані. Допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України у 2017 р. для участі в багатонаціональних навчаннях буде здійснюватися на підставі схваленого Верховною Радою Закону «Про схвалення рішення Президента України про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України у 2017 році для участі в багатонаціональних навчаннях» (№ 1826-VIII від 19 січня 2017 р.).

Цим Законом врегульовуються питання щодо допуску підрозділів збройних сил інших держав на територію України для участі у багатонаціональних військових навчаннях, визначення їхньої загальної чисельності, типів і кількості озброєнь, військової техніки, строків перебування та місць дислокації на період проведення навчань. Усі багатонаціональні навчання спрямовані, у першу чергу, на підготовку підрозділів Збройних сил України до відсічі збройної агресії і є інтегрованим елементом бойової підготовки військ. При цьому основні зусилля командування зосереджені на підвищенні бойової готовності та сумісності ЗСУ з підрозділами держав-членів НАТО, підготовці штабів усіх рівнів відповідно до вимог і стандартів НАТО, а також індивідуальній та колективній підготовці особового складу ЗСУ до виконання завдань з урахуванням вимог та стандартів Альянсу. Так, у 2017 р. на території України пройдуть три багатонаціональних навчання. Зокрема, у рамках багатонаціональних навчань з підготовки підрозділів Збройних сил, які пройдуть на Яворівському полігоні у Львівській області у січні – грудні 2017 р., будуть брати участь до 13 тис. військовослужбовців, з них 10 тис. – від ЗСУ, 1,5 тис. від ЗС США та 1,5 тис. – від збройних сил інших країн-членів НАТО та країн-учасниць програми «Партнерство заради миру».

Беззуб, І. Україна – НАТО: стан та перспективи взаємовідносин [Електронний ресурс] : веб-сайт / Центр досліджень соціальних комунікацій та Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади. – Режим доступу : http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2751:ukrajina-nato-stan-ta-perspektivi-vzaemovidnosin&catid=8&Itemid=350, вільний. – Назва з екрана. – Переглянуто: 30 серпня 2017 р. (Фрагмент статті).

Офіційні видання

Хартія про особливе партнерство між Україною та НАТО // Верховна Рада України : веб портал. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_002.

Декларація про доповнення Хартії про особливе партнерство між Організацією Північно-Атлантичного договору та Україною, підписаної 9 липня 1997 року Верховна Рада України : веб портал від 21.08.2009 року. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/950_021.

Книги, монографії, навчальні видання, довідники

Вступ до НАТО – стратегічний вибір України : наук.-метод. вид. / за заг. ред. О. І. Соскіна. – Київ : Вид-во «Інститут трансформації суспільства», 2008. – 192 с. – http://ist.osp-ua.info/books/nato/ITC_book_NATO-2008.pdf. (Дата звернення: 28.08.2017).

Анотація видання :

Видання покликано забезпечити науково-методичне та методологічне сприяння підвищенню свідомої підтримки суспільством, насамперед регіональною громадськістю, вступу України до НАТО через інформування громадян з питань євроатлантичної інтеграції, вироблення засад створення і діяльності регіональних центрів євроатлантичної інтеграції в Україні з активним залученням до їх роботи органів місцевої влади, вищих та загальноосвітніх навчальних закладів, громадських організацій. Книга складається із чотирьох розділів: Вступ до НАТО – гарантія національної безпеки та незалежності держави (I); Переваги приєднання України до Північноатлантичного альянсу (II); Система інформування громадян з питань євроатлантичної інтеграції України (III); Новий підхід до вивчення громадської думки з питань євроатлантичної інтеграції України на основі досвіду посткомуністичних країн – членів НАТО (IV). Авторами колективної монографії є провідні українські та іноземні вчені, державні й громадські діячі, викладачі, дипломати. У науково-методологічному виданні вміщено «Модель створення і діяльності центрів євроатлантичної інтеграції в регіонах України» та «Модель вивчення і формування громадської думки з питань євроатлантичної інтеграції України», розроблені Інститутом трансформації суспільства. Книга має наукове, методологічне і практичне значення. Вона дозволяє об'єднати потенціал місцевої влади, науковців, освітян, громадських діячів для проведення в регіонах України інформаційно-просвітницьких заходів з метою просування ідеї євроатлантичної інтеграції та збільшення кількості її прихильників.

Губський, Б. В. Євроатлантична інтеграція України / НАН України. Ін-т світової економіки і міжнар. відносин. – Київ : Логос, 2003. – 328 с. – Режим доступу до Електронного каталогу наукової бібліотеки ім. В. І. Вернадського : <http://nbuv.gov.ua>. – Назва з екрана (Дата звернення: 27.08.2017 р.).

Анотація видання :

У книзі висвітлюються особливості нинішнього входження України у світове господарство в контексті поглиблення глобалізації світової економіки. Визначені чинники, пов'язані з глобалізацією економічного простору, що формують загрози економічній безпеці України. Окреслено перспективи інтеграції України в Європейський Союз та проаналізовано сучасний стан економічного співробітництва з країнами Євросоюзу.

Довідник НАТО. – Brussels: Office of information and press NATO, 2006. – 386 с. – <http://www.nato.int/docu/handbook/2006/hb-ukr-2006.pdf>

Анотація видання :

Довідник НАТО публікується Відділом громадської дипломатії НАТО під егідою Генерального секретаря як довідник з питань Альянсу і його політики. Використані формулювання максимально точно віддзеркалюють консенсус між країнами – членами Організації, на основі якого приймаються усі рішення в Альянсі. Однак цей довідник не є офіційно узгодженим документом і тому не може репрезентувати офіційні погляди чи позиції окремих урядів з кожного питання, яке розглядається. Вступна інформація про Альянс Політика і прийняття рішень Цивільні та військові структури НАТО. Роль Альянсу в миротворчих операціях та операціях з підтримання миру. Боротьба з новими загрозами і розвиток нових можливостей та засобів Альянс відкритий для вступу нових країн-членів Партнерство і співпраця Відносини між НАТО і ЄС Широкі інституційні рамки безпеки Програми, заходи, організації та агентства.

Кордон, М. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посібник / М. В. Кордон. – 2-ге вид. – Київ : ЦУЛ, 2010. – 172 с.

Анотація видання :

Висвітлено історію створення та розвитку ЄС і НАТО, розглянуто питання співробітництва України з даними організаціями та формування її ефективної зовнішньої інтеграційної політики. Охарактеризовано сучасний стан відносин України з ЄС, Світовою організацією торгівлі (СОТ) і НАТО, визначено шляхи її інтеграції в європейські та євроатлантичні структури. Наведено матеріали про Болонський процес, розкрито участь вищої освіти України у болонських перетвореннях. Розглянуто перспективи набуття Україною членства в ЄС, СОТ і НАТО.

Кордон М. В. Україна – НАТО: історія та сьогодення : навч.-метод. посіб. / М. В. Кордон. – Житомир : Полісся, 2008. – 148 с. – Режим доступу до Електронного каталогу Наукової бібліотеки ім. В. І. Вернадського : <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>. – Назва з екрана. (Дата звернення 27.08. 2017 р.).

Анотація видання :

Висвітлено історію створення та розвитку НАТО як організації колективної безпеки. Розглянуто питання співробітництва України з Північноатлантичним альянсом, показано шляхи інтеграції України в євроатлантичні структури. Висвітлено перспективи набуття Україною членства в НАТО.

Корнілова В. В. Конструктивне партнерство Україна – НАТО: цивільний аспект : монографія / В. В. Корнілова. – Київ : Наук. світ, 2011. – 178 с. – Режим доступу до Електронного каталогу Наукової бібліотеки ім. В. І. Вернадського : <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.

Анотація видання :

Розглянуто питання вивчення цивільного аспекту розвитку відносин України та Північноатлантичного альянсу. Проаналізовано провідні напрями цивільного співробітництва України з НАТО та роль громадських організацій у даній системі. Розкрито значення та практичну цінність цивільного співробітництва з Альянсом для національної безпеки України, викладено нову методологію проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо євроатлантичного співробітництва.

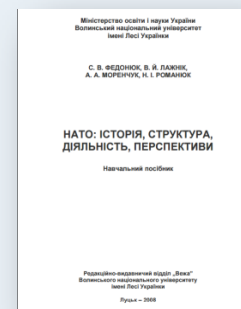
Міжнародні організації : навч. посібник / О. С. Кучик, І. Р. Суховолець, А. Б. Стельмах та ін. ; за ред. О. С. Кучика ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, ф-т міжнар. відносин. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007. – 749 с.

Анотація видання :

У посібнику нового покоління розглядаються проблеми і перспективи співробітництва держав у різних міжнародних, регіональних організаціях та міждержавних утвореннях. Проаналізовано функціональну структуру та практичну діяльність маловивчених в українській науці міжнародних неурядових організацій. У перевиданні вперше репрезентовано міждержавні організації Європейського, Азійсько-Тихоокеанського регіонів, Північної та Південної Америки, досліджено так звані організації системи ООН, при цьому акцент зроблено на тих, до яких Україна виявляє підвищений інтерес.

НАТО : історія, структура, діяльність, перспективи : навч. посібник / С. В. Федонюк, В. Й. Лажнік, А. А. Моренчук, Н. І. Романюк ; Волин. Східноєвропейського націон. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк : РВВ „Вежа” Волин. націон. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008.– 258 с. – Режим доступу до Інституційного репозитарію Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки : <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/1104>. – Назва з екрана. (Дата звернення: 27.08.2017 р.).

Анотація видання :

У посібнику розкрито передумови та історію формування Організації Північноатлантичного договору (НАТО), структуру, основні завдання і напрями діяльності НАТО, процеси трансформації й розширення організації. Розглядаються напрями співпраці України з НАТО, перспективи вступу України в євроатлантичні структури.

НАТО : крат. справочник : пер. с эст. / Маргус Колга и др. ; общ. ред. и сост. : Маргус Колга и Тийт Нооркыйв. – Эстония : Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2007. – 543 с. Режим доступа к электронному каталогу Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича : <http://www.library.univ.kiev.ua>. – Назва з екрана. (Дата звернення: 27.08.2017 р.).

Аннотация издания :

Краткий справочник – первый справочник, который даёт целостное представление о нынешнем положении НАТО, о его создании и истории. Основной задачей русского издания книги является ознакомление читателя из новых стран-членов НАТО и общественности стран стремящихся в НАТО с формированием трансатлантической структуры безопасности и ее сутью. Книга будет хорошим путеводителем тем, кто хочет быть в курсе развития НАТО в последние годы. Справочник послужит хорошим помощником ученикам и студентам, интересующимся политикой безопасности. Книга составлена в виде справочника, каждая глава которого знакомит с какой-то важной стороной деятельности альянса. Первая глава даёт хронологическое обозрение формирования НАТО параллельно с историей мира в том же промежутке времени. При этом приводятся важнейшие события в жизни нынешних стран-членов. Во второй главе приводятся параллельно русский и английский текст основных документов НАТО, а также обзор развития стратегии НАТО и короткое изложение важнейших политических решений. Третья глава самая объемная и даёт обзор гражданской и военной организации, структуры военного управления и многонациональных частей. Отдельно приводится формирование управленческой структуры и важнейших военных частей в ходе истории. Четвёртая глава представляет короткую справку о странах-членах НАТО и полную базу данных их нынешних и прошлых политических и военных руководителей. Темой пятой главы являются основные программы НАТО, начиная с ядерной программы. Она также знакомит с такими важными новшествами, как силы быстрого реагирования, система противоракетной обороны и стратегические грузы. Шестая глава сосредоточена на военных операциях, проведённых и проводимых под руководством НАТО, представляя краткое описание и главные факты каждой операции. Целью седьмой главы является ознакомление с партнерскими отношениями НАТО, отдельно приведены обзоры сотрудничества альянса с Украиной и Грузией. Восьмая и последняя глава посвящена странам Балтии, их силам обороны и участию в международных операциях. Книга содержит карты, схемы, фотографии и прочие иллюстрации. Издание книги поддержал отдел общественных связей НАТО. Издание осуществлено при поддержке НАТО и Министерства обороны Эстонии.

Партнерство заради безпеки: досвід країн НАТО та українська перспектива? : кол. монографія / за аг. ред. О. І. Соскіна. – Київ : Вид «Інститут трансформації суспільства», 2007. – 336 с. – http://www.uanato.info/file/Kniga_NATO/

0661_ITS_Book_dosvid_Nato_block.pdf. (Дата звернення: 28.08.2017).

Анотація видання :

В основу колективної монографії покладені статті та виступи учасників інтерактивних семінарів і круглих столів, які організував та провів у регіонах України Інститут трансформації суспільства впродовж восьми років (2000–2007) за тематикою євроатлантичної інтеграції нашої держави. Про системне викладення питання щодо переваг та перспектив партнерства України з Північноатлантичним альянсом свідчить структура книги, що складається з восьми розділів: Нові виклики світовій безпеці: роль НАТО та його партнерів (I), Шлях до системи колективної безпеки НАТО: досвід країн – членів (II), Україна – НАТО – Росія: вектори євроатлантичної безпеки (III), Партнерство Україна – НАТО як імператив зміцнення національної безпеки (IV), Євроатлантична інтеграція: економічний вимір (V), Перспективи та ризики приєднання України до Північноатлантичного альянсу (VI), Необхідність та можливість подолання стереотипів щодо НАТО (VII), Формування суспільної підтримки вступу країни в НАТО (VIII). Авторами наукової праці є провідні українські та іноземні вчені, державні та громадські діячі, викладачі, дипломати. Видання здійснено з метою переконання українських громадян у доцільності вступу України до НАТО та аналізу досвіду країн Альянсу, що засвідчує важливість такого кроку для безпеки та розвитку держави. Книга має наукове, практичне і методологічне значення. Вона буде в нагоді керівникам владних органів України, представникам дипломатичного корпусу, вітчизняним і зарубіжним експертам та вченим, викладачам і студентам вищих навчальних закладів, широкому колу громадян, яких хвилює доля України.

Політика європейської інтеграції : навч. посібник / В. Г. Воронкова, О. М. Кондратець, В. А. Жадько та ін. ; під ред. В. Г. Воронкової. – Київ : Професіонал, 2007. – 512 с.

Анотація видання :

Посібник присвячений аналізу концептуальної парадигми політики європейської інтеграції, зокрема, політичних, соціальних, культурних чинників євроінтеграції, ролі громадської думки у процесах євроінтеграції, перспектив розширення співробітництва України та ЄС, перешкод, які стоять на шляху до ЄС; проаналізовано основні напрями та механізми підвищення ефективності євроінтеграційної політики; запропоновані засади стратегії розширення співпраці України з країнами ЄС; обґрунтована концепція етнонаціонального буття та роль національної держави в умовах глобалізації та інтеграції.

Світова та європейська інтеграція : навч. посібник / ред. : М. О. Багмет ; Держ. ком. радіомовлення та телебачення України, Миколаїв. держ. гуманіт. ун-т ім. П. Могили, Навч.-наук. центр з європ. та євроатлант. інтегр. України, Миколаїв. обл. орг. Т-ва "Знання" України. – Миколаїв, 2008. – 340 с. – Режим доступу : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv. (Дата звернення: 27.08.2017 р.).

Анотація видання :

Розглянуто загальні тенденції світової та європейської інтеграції, наведено відомості, які базуються на офіційних документах співробітництва з НАТО, про Північноатлантичний альянс, висвітлено історію його створення та спрямованість, визначено стратегію зовнішньої політики України. Проаналізовано інтеграційні перспективи у Північній і Південній Америці, особливості розвитку інтеграційних процесів в Азійсько-Тихоокеанському регіоні та в Євразійському просторі, а також регіональні інтеграційні об'єднання в Африці.

Сідак В. С. Ю. Забезпечення інформаційної безпеки в країнах НАТО та ЄС :навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ В. С. Сідак, В. Ю. Артемов. – К. : КНТ, 2007. – 160 с. – Режим доступу до Електронного каталогу Наукової бібліотеки ім. В. І. Вернадського : <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>. – Назва з екрана. (Дата звернення: 27.08. 2017 р.).

Анотація видання :

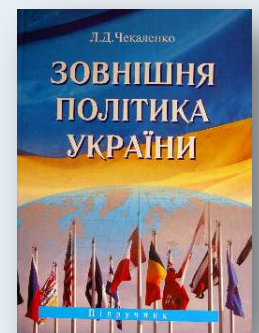
Розглянуто проблеми забезпечення інформаційної безпеки в країнах НАТО та ЄС, визначено сутність та правовий зміст захисту інформації з обмеженим доступом, місце та роль організаційно-правового регулювання захисту інформації з обмеженим доступом у внутрішньодержавному законодавстві країн НАТО та ЄС.

Чекаленко, Л. Д. Зовнішня політика України : підручник / Л. Д. Чекаленко. – Київ : Либідь, 2006. – 712 с.

Анотація видання :

У підручнику розглянуто проблемні питання зовнішньої політики України за концепцією: "людина – суспільство – держава – міжнародні структури в добу міжнародної правосуб'єктності. Виявлено потенційні загрози, що є наслідком нерозв'язаних зовнішньополітичних проблем. Особливу увагу приділено пошукові оптимальних форм реалізації прав людини, стабільності суспільства і зміцнення позицій держави в новій парадигмі міжнародних відносин. Висвітлено проблеми, пов'язані зі становленням і розвитком зовнішньої політики України, що покликана формувати високий політичний, економічний та інформаційний імідж розвинутої європейської держави

Статті з наукових та фахових видань

Актуальні питання євроатлантичної інтеграції України : зб. наук. пр. / ред. : В. П. Горбулін; Нац. центр з питань євроатлант. інтеграції України. – Київ : Євроатлантикінформ, 2005. – 364 с. – (Дослідж. і розроб. у сфері євроатлант. інтеграції України; Вип. 5). –

Анотація видання :

Висвітлено соціально-економічні, політичні, державно-управлінські, міжнародні та геополітичні аспекти та аксеологічні засади розвитку євроатлантичної інтеграції України. Розкрито інституційні засади запровадження стандартів євроатлантичного альянса в структурі Збройних сил України, наведено результати соціологічних досліджень щодо сприйняття ідеї євроатлантичної інтеграції громадянами країни.

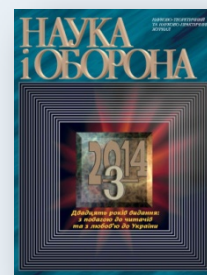

Актуальні питання міжнародного співробітництва щодо зміцнення режиму нерозповсюдження ядерної зброї / ред. : В. П. Горбулін; Держ. п-во "Наук.-вироб. центр "Євроатлантикінформ". – Київ, 2007. – 145 с. – (Дослідж. і розробки у сфері євроатлант. інтегр. України: зб. наук. пр.; Вип. 2).

Анотація видання :

Висвітлено діяльність НАТО щодо зниження рівня загроз ядерного тероризму та його розповсюдження у контексті співробітництва з Україною. Проаналізовано роль держави та міжнародного співтовариства у протидії ядерному тероризму, МАГАТЕ у забезпеченні режиму нерозповсюдження ядерної зброї. Розглянуто питання розвитку ядерної енергетики України у міжнародному аспекті.

Долгов І. Конструктивне партнерство Україна – НАТО: оборонні аспекти / І. Долгов, В. Корендович // Наука і оборона. – 2013. – № 4. – С. 3–7. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nauio_2013_4_3. – Назва з екрана. (Дата звернення : 27.08. 2017р.).

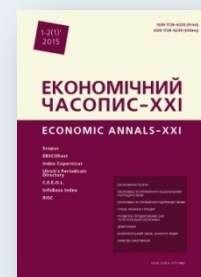

Анотація статті :

Висвітлюються низка чинників, необхідних для конструктивного партнерства України з НАТО, які визначають напрями розбудови прагматичних відносин з Альянсом, сприяють гарантуванню безпеки держави й дають змогу брати активну участь у європейському та світовому безпекових процесах.

Полторацький, О. С. Архітектура європейської безпеки в контексті формування сучасного трансатлантичного безпекового простору / О. С. Полторацький // Економічний часопис. – 2011. – № 3-4. – С. 28–31. – Режим доступу до Наукової електронної бібліотеки періодичних видань НАН України : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/47581/08-oltoratskyu.pdf?sequence=1>. – Назва з екрана. (Дата звернення: 27.08.2017 р.).

Анотація статті :

Аналізуються основні напрями динаміки трансформації європейської безпеки як невід'ємної складової трансатлантичного безпекового простору, визначаються політико-правові особливості основних положень проекту Договору про європейську безпеку, запропонованого Російською Федерацією, подається оцінка подальшого розвитку відносин у сфері безпеки між основними акторами трансатлантичного простору.

